

BÁCSMEGYEI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
 negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor.
 félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
 Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.
 Laptulajdonosok és főszerkesztők:
JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:
 Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11
Kiadóhivatal:
 HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
 Telefon sz. 85.

Apponyi.

A magyar politikai harcok központjában egy kimagasló alak vonja magára figyelmünket, mint olyan a kiről most talán a legtöbb szó folyik s ez: Apponyi.

A hol a két ellentétes áram összeütközik, az osztrák beavatkozás és a magyar nemzeti aspirációk óriási áradatban hömpölygő áramlata, abban a hullámverésben sziklaszilárdan állt Apponyi, kezével az alkotmányra mutatva, tiszta ideális személyiségében világosságot árasztva az egész országban.

Apponyi már negyedszázadon keresztül szolgálja Magyarország közögyét. Komoly szorgalommal, hazája iránt rajongó szeretettel képezte lelkét, szívet, agyát, hogy csak minél több hasznára lehessen hazájának.

Huszonöt év alatt soha homály nem esett erkölcsi integritásán s a politikai becsületnek sem volt tisztább lelkű lovagja, mint Apponyi gróf, fényes tudásával, elragadó eloquentiájával, kiszámíthatatlan hasznot hajtott hazájának.

De a mi után a lelke legjobban epekedett, a miért leginkább küzdött, legtöbbet agitált, az is ime a megvalósulás előtt áll, a nemzeti géniusz bevonulása közös hadseregünk magyar részébe.

A történelem lapjaira van felírva, mit tett Apponyi ez eszméért. Mikor a hatalom örülten tombolt a közélet mezején, megfertőzve a politikai élet erkölcsi és pazarul dobálta az ország kincseit az osztrák szoldateszkának lábai elé, ebben a mélyen süllyedő korszakban Apponyi és gárdájának zászlajára volt

felírva a politikai tisztesség, meg a nemzeti géniusz neve.

Lassan, de biztosan érett Magyarország közvéleményében a nemzeti aspirációk eszméje s a hajdani nemzeti pár volt az, mely ennek lángját soha kit aludni nem engedte.

Mikor tizenegy hónap előtt bécsi katonai körök újabb hadtestek felállítását követelték, érkezett az idő arra, hogy ezeknek rekompensációja gyanánt a nemzeti aspirációkat és a magyar nyelv jogát elégítsék ki.

Apponyi harmadfél évtizedes munkájának eredménye gyanánt az egész ország követelménye az ellenzék ezen hazafias követelményeihez csatlakozott, mire a szabadelvű párt is, látva a feléledt nemzeti közérzületet, megállapodott egy katonai programban, melyben a nemzeti követelmények oly mértékben elégítették ki, mint a minőt a mai követelmények megengednek. Ez mind Apponyinak vívmánya.

Apponyi azonban a nemzetet a koronával merev negatívba sodorri nem akarta: ezért meggyanusítottak lefelé; mivel a szabadelvű pártba bevitte a nemzeti aspirációkat, ezért elfordultak tőle fölfelé.

Senki annyi meggyanusításnak, rágalomnak, vádnak kitéve nem volt a magyar államférfiak közül a legutóbbi időben, mint ő. Mintha csak egy politikai elzöllött egyén kotnyeleskednék ott a nemzeti ügyek izzó pontjánál, annyi becsérlés száll Apponyi szeplőtelen karaktere felé.

A hogy Tisza István gróf miniszterelnök előterjesztette a parallel ülésekre vonatkozó indítványát, hogy a Ház ezen

tul reggel 10 órától délután háromig és öt órától kilenczig ülésezzen, a már előre segített secessió megtörtént: Apponyi mintegy huszonöt társával a szabadelvű pártból kilépett.

Apponyi ezzel a tettevel fényes bizonyíték adta annak, hogy az alkotmánynak a jussából semmit nem enged és ha az ellene intézett merényletet nem tudta a szabadelvű pártban megakadályozni de ellene fog küzdeni az ellenzék soraival közt.

Nagyon csalódnak azok kik azt gondolják, hogy Apponyi e tettevel talán elvesziti az ország bizalmát. A tiszta lelkű emberek, az ideális gondolkodásúak, a kik a közügyből nem hasznot akarnak huzni, de a közügyért áldoznak, azok előtt Apponyi alakja tovább is a vezető csillag fog lenni s mindenkor a nagyrabecsülés tárgya.

Zászlaja alá tömegesen fognak csatlakozni a magyar alkotmányos szabadságönzetlen bajnokai.

Apponyin csak a sors mostohasága teljesedett be, az a keserű igazság, hogy minden emberi nagyság megpróbáltatások közt születik és a golgotai uton kapja tündöklő fényét.

Ha Apponyit a mai kor gyermekei nem tudják megbecsülni vagy kartársai félreismerik, a történelem az igazságot fogja neki szolgáltatni és érdemeinek megadja a halhatatlanság pálmáját.

Országgyűlés.

Viharos országgyűlés.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az elnök száraz hangon bejelentette, hogy báró Podmaniczky Frigyes a házszabályok 203. szakasza értelmében indítványt nyújtott be

Halestély. Bathányi-utca (gőzfürdővel szemben) levő újonnan épült házamban berendezett vendéglő-helyiségemben.

f. hó 28-án szombaton este tombolával egybekötött halászes-télyre a nagyérdemű közönséget mély tisztelettel meghívom.

Tombola kezdete szini előadás után. **SPITZER IGJÁRCZ** Kifünő italokról s ételekről gondoskodom. VENDÉGLŐS.

40 fillér belépti díj ellenében minden vendég egy tombola jegyet kap. Uombola tárgyak Nánai-léle üzlet kirakatában láthatók

hogy ezentúl délelőtt is, délután is legyen ülés. Az indítvány felett a Ház a holnap ülés végén egyszerű szavazással dönt.

A bomba leütött. Óriási vad vihar támadt.

— Szentelnék! Hazugok! Hamisítók! — hangzott balról.

— Nyomorult banditák! — süvölti Kubik Béla.

A nagy zajban alig hallatszik Ugron Gábor szava;

— A házszabályokhoz kérek szót!

Ugron Gábor: A házszabályok 203. §-a azon intézkedést, melyet az elnök elrendelt, nem tartalmazza. Az a szakasz egyszerűen az ülések meghosszabbítására vonatkozik, a mely egy óránál tovább terjedhet. A házszabályok egy nap két ülésről nem rendelkeznek. A házszabályok pártközi konferenciának az eredménye. Azt megszegni nem szabad. Helyeselhető-e az, hogy a házszabálymódosítás, melyet a különböző pártok kötöttek, annak megtartását megfogadták, amelyet ellenszolgáltatás gyanánt adott az ellenzék is, a kormánypart is, meghamisították? Ha az adott szóban való megnyugvás nincs meg, hol van a bizalom a kompromisszumokban?

Podmaniczky indítványa önálló indítvány s nem az ülések meghosszabbítását célozta. Házszabálymódosító indítványnak tekinthető, mely a 319. §. értelmében csak az évi ülések végén, a törvényjavaslatok tárgyalásának végével terjeszthető be.

A házszabályok kimondják, hogy az ülést nem hosszabbítják meg s ennek célja van. Azt az indítványt megtenni nem butaság, hanem elvetemedett vakmerőség volt.

— Joga és kötelessége a kormánypartnak! — kiáltja Kubinyi Géza.

Itt egyszerre kitört a düh az ellenzékben. Ráth Imre: Erőszakoskodás! Komisszág! Elnök: Hagyja Ráth ur Ugront beszélni, jobban elvégzi ő a dolgot.

Kubik Béla: Nyomorult bitang! Hogy arczátlankodik!

Ráth Endre: Az elnöknek nincs joga így kitanítani! Visszautasítom!

Elnök: A házszabályok 255. §-a értelmében indítványozza, hogy Ráth Endre képviselő urat a mentelmi bizottság elé utasítsák.

A jobboldal felállt (Apponyiék ülve maradtak) s az ellenzék egyszerre kitódult a padsorból. Őklök emelkedtek az elnök felé.

Kubik Béla: Nyomorult bitang!

Fáy István: Bali Bihály elnök! Szentelen disznók!

Ugray Imre: Menjen oda, ahová Khuent küldte Rigó.

Ugron Gábor: Mi a Podmaniczky indítványa? Közönséges indítvány, melyet ki kell nyomtatni, kiosztani, ha pedig házszabálymódosítás, akkor csak az ülés végén tárgyalható. Aki a tanácskozások szabadságát respektálja, aki a magyar alkotmány legális helyzetét ismeri, nem béníthatja meg az ellenzék működését.

Egész Házban kimondhatatlan az izgalom. A nemzeti párt tagjai hideg nyugalommal ülnek a helyükön. Mintha soha semmi közösségük nem lett volna a kormányparttal. Apponyi az első szavazásnál hidegen intett a hűveinek s a volt nemzeti párt huszonhat tagja nem szavazott a kormánynyal.

Rosenberg közbekiált.

— Kis kutyákkal nem állunk szóba, amikor vén komondorok is ugatnak! — mondja Rigó Ferencz.

Ugron Gábor fokozódó szenvedélyvel beszélt.

— Magyar embernek, aki nemcsak szolgálni akar, hanem a szívében hordja a nemzet szabadságát, szabad-e meghamisítani a házszabályokat? Tisza Kálmán a szólásszabadsághoz nem nyult. Jól tudta, hogy nem az ellenzék, hanem a nemzeti szabadságot védelmezik a házszabályok.

Sréter Alfréd: Ugyan, ugyan!

Az ellenzékben: Vizet az öregnek. (Sréter vérpiros arcczal kimegy.)

Ugron folytatja a beszédét. Szinte szárnyal a szava, csupa láz, csupa szenvedély.

— Nincs itt már remény a szabadságra, a boldogulásra! Azt hiszik önök, hogy az ellenzék a parlamenti életben csak arra van kötelezve, hogy, mint a színpadon, eljátsza a szerepét s aztán megjelenjék a színház pénztáránál s föl vegye a napidijait.

A kormánypart a folyosókon biztatgatta az ellenzék a további harcra. Sok itt a kormányelnök titkos policzájának a fizetett kéme. Azt suttogták mindig a fülünkbe, csak most ne törjön le az ellenzék, ez a hazai boldogságának kérdése.

A hazafiság álláspontjára kell állani, kérdezzék meg azokat a politikusokat, akik a királyhoz voltak hivatalosak tanácsot adni, miért nem mondták meg a királynak az igazat. (Nagy zaj.) Intrikákkal egymás ellen s ilyen gyalázatos siker árán lett Tisza miniszterelnök. Idegen államférfiak tutorsága alatt áll a magyar állam. Nem egy párt élén áll a király, a királynak pártokon felül kell állnia. Nem szabad a királynak a politikai élet küzdelmeinek porondjára leszállnia, mert a harc pora fejére és koronájára hull. Neki meg kell őriznie a korona fényét.

Nekünk a király nem semleges, mindenkinek egyformán igazságos bíránk, nem egy párt vezére. Ha itt mi magyar nemzeti államot nem birunk szerezni, a trón alapját mocsárba építi.

Becsületünk, hazánk szeretete parancsolja, hogy ellentálljunk. Kérjük a miniszterelnököt, ne folytassa az erőszakoskodását, térjen a parlamenti élet szelleméhez. Ne szegjék meg a paktumos házszabályokat...

Báró Dániel Ernő: Nem ismerünk paktumot!

Ugron Gábor: Nem lehet, hogy párt és párt gyanakvó szemmel nézze egymást, hogy mikor következik be az árulás. Ha ezt az ellenzék megsemmisítik, nem lesz többé ellenzék és nem lesz többé szabadság.

Ivánka Oszkár: Árulás öli meg!

Ugron Gábor: Indítványozza, hogy Podmaniczky indítványát kinyomtatassák, kiosztassák s napirendre tűzzék. (Viharos tetzés.)

Az elnök azonnal válaszol Ugron ama szavaira, melyekkel az elnöki tekintélyt sérti (Közbekiáltások az ellenzéken.) Galád-ság! Briganti! Pusztuljon el onnan!

— Gazember! Hazudik! Takarodjék arról a helyről — kiáltják Kubik, Horváth és mások.

Tisza István: A képviselő urak kergetik bele az embert a házszabályok megsértésébe.

Az ellenzék a 48-iki törvényeket arcul üti. (Nagy zaj.) S ha ezen a lejtőn meg nem állanak, ne akadályozzák meg, hogy mi meggátoljuk a parlamentárizmus sirja megsértését. Legyenek meggyőződve, szomorú kényszerűség hajt erre a térre, de parancsoló

kényszerűség. Én megkísérlem egész objektivitással megvilágítani álláspontunkat. Itt meglepetésről nem lehet szó.

Közgyűlés.

Szabadka szab. kir. város törvényhatósága ma rendes havi közgyűlését tartotta. Maga a tárgysorozat nem lévén valami különös, nagyobb vitára kilátás nem volt.

Meglehető egyhangúsággal peregték le a programnak pontjai.

A polgármesteri jelentéseket s a tanács javaslatát mind tudomásul vették és egyhangulag helyeselték. Még az a furfangos indítvány is, melyet Geiger A. Mór tett, t. i., hogy a közgyűlés üdvözölje Tisza István gróf miniszterelnököt, a legfinomabb tapintattal lett megoldva, holott köztudomásu, hogy a törvényhatósági bizottságban sokan vannak, akik Apponyi hívei s nem szívesen vették Tiszának Apponyi fölé való kerülését.

A tanács, mikor azt indítványozta, hogy üdvözölje a törvényhatóság Tiszát, tette ezt a magyar udvariasságból Ő felsége a magyar király által kinevezett miniszterium iránt s ha Tiszát megdicsőítte Körbernek adott válasza miatt, ez egyenesen hazafias kötelessége volt.

Hanem hogy mit szól majd Mukics Simon ahhoz, ha hazajön az ország házából, megtudja azt, hogy hívei sorából sem emelkedett egy hang sem Tisza üdvözlése ellen, míg ő kemény kurucz módjára döngeti Tisza fejét az ujonezjavaslat miatt...?

Ha az öreg hazajön a házhoz és megtudja, hogy a fiai elbóbiskoltak, majd csinál csete-patét.

Hanem a mai gyűlésen Szabadka város egy hosszú időközön keresztül folyt kínos ügytől szabadult meg a magisztrátus bölcse eljárása következtében.

A bor- és huszfogyasztási adó ügyében döntött végre a közgyűlés egyhangulag.

A városnak 188 ezer koronát kell az államnak fizetni borfogyasztási adó czímen.

Ezt az összeget a városnak a fogyasztóktól be kell szedni. 72 ezer korona van megajánlva egyezség révén a felektől; 106 ezer koronát pedig a korcsmárosok fizetnek be. A fennmaradt 10 ezer koronát a város saját közegei által szedeti be, amiért az államtól 8000 korona kezelési költséget kap. Jóllehet Bákeffy biz. tag. ellenezte ezt a tanácsi indítványt, azzal érvelvén, hogy a javadalmi hivatalnak nincs ahhoz tudománya, hogy ezt a borfogyasztási ügyet kezelje, az egészségügyi gyűlés, még az ellenzék is, Klein Adolf dr.-ral az élén, egyhangulag fogadta el a tanács indítványát.

Biró Károly dr. polgármester rövid, de a borfogyasztási adó ügyét egészen, minden részeiben megvilágító beszédének volt ez a frappáns eredménye.

Azok az éles megjegyzések, melyekkel a javaslat ellen beszélő Bákeffyt zavarni akarták és a tüntető egyhangú szavazás a tanács javaslata mellett annak a tanubizonyossága, hogy Szabadka város közönségében a polgármesternek és a magistrátusnak okos, tapintatos, körültekintő gazdálkodása őszinte elismeréssel honoráltatik.

*

Schmausz Endre főispán 9 óra után néhány percet nyitotta meg a közgyűlést.

Elsőnek a polgármesteri jelentés olvastott a közigazgatás október havi állapotáról a

melynek kapcsán a törvényhatósági bizottság kegyeletes megemlékezés adóját rója le a Közelmultban elhunyt két kiváló tagja iránt. A jelentés javaslatba hozza, hogy **Freudenberg Márk** és **Zomborcsévi Ferencz**nek emléke, mint akik évek hosszú során át működtek a közügyek érdekében, jegyzőkönyvileg megörökíttessék és a hátramaradottjaikhoz részvétirat intéztessék. Indítványozza továbbá, hogy **Láng Simonnak** a haláztat eddigi h. felügyelőjének ügybuzgó és önzetlen munkálkodásáért jegyzőkönyvi elismerés és köszönet szavaztassék meg.

A közgyűlés a jelentést egyhangulag támással veszi.

Következett **Geiger A. Mór** indítványa a cselédügy rendezése tárgyában. Az indítvány a cselédelhelyező jogának a cselédszerzőktől leendő elvételét és a rendőrség hatáskörébe vonását célozza. A közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát, amely szerint az indítványt a bejelentő hivatal szervezéséről szóló szabályrendelettel egyetemben a március havi közgyűlés fogja tárgyalni.

Dr. Reiszner Lajos és **Pausics János** indítványai az 1905-ik évi megyei kiállításra vonatkozólag együttesen lettek tárgyalva. A tanács javaslata elfogadtatik, mely szerint a közgyűlés utasítja a tanácsot egy bizottság szervezésére, amely a tanács tagjain kívül az ipartestületekből, a pénzügyi vezetésből, keresk. és iparkamarától és az érdeklődőkből egészítessék ki és ezen bizottság részletes tervet készítsen a kiállítás idejéről, helyéről és kereteiről, továbbá arról, hogy csupán ipari, vagy pedig ezenkívül mezőgazdasági kiállítás is rendeztessék-e. A részletes terv a február havi közgyűlés elé lesz terjesztendő.

Darányi Ignác, **Wlassits Gyula** és **Kolossváry Dezső** volt miniszterek bucsu leiratát tudomásul veszik, továbbá az új kormányt kinevezetése alkalmából és **Tisza István** grófminiszterrel a öst, Magyarország önállósága érdekében tartott beszédeért üdvözlözik.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata értelmében a főgimnázium részére iskola-orvosi állás szerveztetik.

A felállítandó utmesteri iskolák költségeihez 100 korona, a további négy évre évenként 270 korona szavaztatik meg.

A közigazgatási tisztviselők egészségi állapotának megvizsgálására vonatkozó belügyminiszteri körrendelet kiadatik a tanácsnak fogantatás végett.

A külterületi csendőség létszámának és a laktanyák helyének megállapítására vonatkozólag **Szalay Mátyás** főkapitány referálja a tanács javaslatát. A csendőség a várost 12730 korona egyszerismindenkori költségen felül, amely a Prokesch-főle szálláspénzekből fedeztetik, 41428 korona évi kiadással terheli. Ezen összeg részben a beszüntetendő rendőri fizetésekből és a csendőrlaktanya bérösszegéből térül meg, a fennmaradó összeg pedig évenként a költségvetés keretébe fog felvételni.

Az őrsők elhelyezését **Varga Ágoston** bizottsági tag kifogásolja a ki az egyik laktanyának a Bugyi csárdánál leendő felállítás helyett alkalmasabbnak találja a zentai utat, mint a nagyfényi laktanyához közelebb fekvőt.

A polgármester és a főkapitány felvilágosító szavai után a közgyűlés elfogadja a tanács javaslatát.

Következő tárgy volt a bor és husfogyasztási adó kezelése. A tanács javaslatba hozza, hogy a jövő évtől kezdődőleg a borfogyasztási adó is házilag kezeltesse, a javadalmi hivatal közegei által. A kezelő személyzet buzdításul a tiszta jövedelem 10%-ának és a birságpénzek egyharmadának átengedését javasolja.

Békeffy Gyula nem fogadja el a tanács javaslatát elvi szempontból. A javadalmi hivatal nem tarja képesnek a fogyasztási adó kezelésére, a szikviz adóvali visszaélések is a felületes ellenőrzés következményei. Nincs biztosíték, hogy a megváltási összeg tényleg be fog folyni. Indítványozza, hogy a javaslat levétesse a napirendről és hogy megfelelő szabályrendelet kidolgozásával 1905. év január 1-től kezdődőleg gondoskodjék a tanács a házi kezelésről.

Klein Adolf dr. szólal fel az ellenzék részéről és elismerésének kifejezése mellett csatlakozik a tanács javaslatához.

Biró Károly dr. polgármester mindig azon volt, hogy működése általános megelégedésre leljen. Csak hosszas tanulmányozás után és miután az egyezségek révén biztosítva látta a várost, ment bele a házi kezelésbe. Visztautasítja **Békeffy** azon indítványát, hogy nem tanulmányozta a kérdést. Az egyezségek megkötésénél személyesen volt jelen és azokat személyesen eszközölte. Azon állításra, hogy nincs biztosíték a megváltás összegére, kimutatja, hogy a magánfelek által megajánlott 72.000 korona és a korcsmárosoktól befolyó 106.000 koronán kívül még 30.000 koronánál több fog befolyani, amihez hozzávéve a 8000 korona állami kezelési költséget és hogy a magánfelek félvévenként, a korcsmárosok pedig havonként előre tartoznak befizetni az általánosségeket, a város előnye tisztán látható. Az ellenőrzésre pedig nem 25, hanem 1—2 ember is elég lesz. A közgyűlés egyhangu lelkesedéssel tette magáévá a tanács javaslatát.

Néhány jelentéktlenebb ügy és területmegváltások elintézése után özv. **Polyákovics Alajosné** 942 koronával és özv. **Majländer Sámuelné** 600 koronával nyugdíjaztatnak.

A szintügyi szabályrendelet tervezete, kinyomatik és a bizottsági tagok között szétosztatik.

Geiger A. Mór bizottsági tag indítványa a kormányelnök üdvözlése tárgyában, mint az előző határozat folytán tárgytalan, mellőztetik.

A honvédegyalagsági laktanyában levő kocsiszter kibővítése tárgyában összehívandó vegyes bizottság kiküldetik.

Az Erzsébet-utca csatornázására és kikövezésére vonatkozó tanácsi javaslatot, a mely szerint **Morvai Antal** cementgyáros ajánlata fogadtatik el, a közgyűlés elfogadja.

Több tárgy nem lévén, elnöklő főispán az ülést 11 órakor bezárja.

H I R E K.

Szabadka, november 26

— **Házi tánczestély.** A szabadkai »Nemzeti Casinó« vigalmi bizottsága f. évi decz. 5-én az egyesület saját helyiségeiben házi tánczestélyt rendez. A szünóra alatt tombola lesz értékes nyeremény tárgyakkal. A mulatságra szóló meghívók már szétküldettek. Személyes meghívások nem fognak történni. Az előjelek után ítélve az idény ezen első táncmulatsága igen jól fog sikerülni.

— **Kinevezés.** **Schmausz Endre** főispán **Jánossy Boldizsár** szigorló orvost a bajai kórházhoz orvosnak kinevezte.

— **Meghívó.** A »Műpártoló Kör«-nek t. tagjait tisztelettel felkérem, hogy a folyó hó 29-én vasárnap délután 3 órakor a Pest szálloda kistermében tartandó ülésre minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek. **Szibeburger Károly** elnök.

— **Áthelyezett közjegyző.** Az igazságügyminiszter dr. **Jedlicska Béla** palánkai kir. közjegyzőt Szegedre helyezte át.

— **Ellopott ökrök.** **Molozser Károly** vámtelki pusztájáról ismeretlen tettesek két ökröt elloptak.

— **Betörés Verusioson.** **Kollár Antal** verusicsi lakásának ablakát az éjjel ismeretlen tettesek beverték és a szobából különféle ágyneműket, továbbá 100 korona készpénzt elvittek.

— **Kémény tűz.** Ma délelőtt 10 óra tájban kémény tűz keletkezett **Kovács Sztrikó János VI.** köri házában. A tüzet a kivonult tűzoltók néhány pillanat alatt elfojtották.

— **Két ikerpár.** Érdekes kettős eljegyzés volt vasárnap Zentán. **Dér Mihály** csantavéri birtokos eljegyezte **Rudics Rozáliát** és ugyanekkor **Dér Mihály** ikertestvére, **Dér Péter** eljegyezte **Rudics Rozália** ikertestvérét, **Rudics Terézt**. Mind a négyen 1884-ben születtek. Az esküvőt együttesen tartják meg karácsony után, a vőlegények születésnapján. Érdekes az is, hogy a két férfi felütően hasonlít egymáshoz, a menyasszonyok pedig a felismerhetetlenségig egyformák. A Dér-osalád különben temesmegyei eredetű; a két vőlegény szülői egyik temesmegyei kincstári birtokról kerültek Csantavérre.

A miniszter szobájában.

I.

Abban az előszobában, melyben a miniszterre várakoznak, áll egy alak.

Három óra délután s már a komor őszi est homálya terjed el a teremben. Mőla csend köröskörül, néha hangzik csak el a kövezeten végig robogó fogat tompa moraja. Az, aki a teremben magányosan várakozik a miniszterre, kinéz az égre, melyet egészen beborított a nehéz sötét felhő.

Mikor azután egy fogat áll meg a ház előtt s abból egy elegáns, karsu fiatal ember ugrik ki s sietve tűnik el kapu bolthajtása alatt, bajusza elől előtör egy keserű sóhajtás: »Most... vagy soha!«

II.

— Ő excellenciája, a miniszterelnök ur, kegyeskedik fogadni...

Miniszter: Mamuzsics Lázár, volt polgármester Szabadkáról...?

Lázó: Szolgálatjára, excellenciás uram!

M.: Azt kívánja, hogy fegyelmi ügyét kiszakítsam a többi fegyelmi közül s külön tárgyaltsam?

L.: Ez az egyetlen kívánságom.

M.: Persze, szeretné már, hogy az a tengeri kigyó lecsavardna a torkáról meg a derekáról...?

L.: Belát a lelkembe, kegyelmes uram.

M.: Boldogult atyám...

L.: Igen, boldogult atyja, **Tisza Kálmán** ő excellenciája... Oh mi boldog idők voltak azok. Ha visszagondolok, hogy mily biztosan jártam-keltem én akkor e palotában... egészen megfájdul a szívem. Csinálhattam én

ott lenn, abban a bunyevác országban akármit, ha följelentettek is, itt a vállamra vergettek: »Jól van Lázó, ne félj semmit, te a mi emberünk vagy...»

Igen kegyelmes uram, az ön édes atyja; Istenem, de megváltoztak azóta az idők...

M. Egészen elérékenyit...

L. Magam is elérékenyülök, ha rá gondolkodom, hogy akkor bunyevác-királynak neveztek a ha a bunyevác koczintott, a jó kivánságaiba engem is belegendolt... most mindennek vége.

M. De hátha lehetne ezen segíteni még...

L. Igen, lehetne...?!

M. Majd megpróbáljuk.

L. Életemet, üdvösségemet adnám oda.

M. Hallottam, pompás liberalis képviselőket tudott szállítani...?

L. Kérem, csekélység.

M. Az alkotmányra, meg a törvényekre nem igen hederített?

L. Mikor annyi az a törvény, hogy az ember nem képes mind a fejében tartani.

M. A pánszláv eszmékkel pedig titokban kaczerkodott...?

L. Politikai opportunizmus...

M. Valóban, Ön még a politikai nyelvzetben is jártas.

De egyszer valami Bünkrónikát tettek a Ház asztalára...?

L. Ellenségeim aknamunkája volt; a reakció sötét műve, az intrazigens forradalmi eszmékkel telített elégedetlen emberek támadása áldásos működése ellen...

M... Es ha tisztán kerülne ki a csávából, ha újra polgármester lehetne mit, tenne...?

L. Mindent, mindent. Kegyetlenül letipornék minden kormányellenes mozgalmat, ha valami ellenzéki beszédet mondanának a köztéren, minden harangot meghuzatnék, kitekerném a nyakát minden bunyónak, aki a Gazdakörbe iratkozott, a választások alkalmával lövetnék bum-bum golyóval, ektrasit bombával, hogy csak a régi Tisza-gárdának újra bajnokokat szállítsak.

M. (magában) Sötét lelki ember. (fenn) Jól van, jó... majd meglátjuk... várjon türelemmel... ezek a komplikált politikai viszonyok... az ellenzéki obstrukció, hisz tudja már... De ha kiderül, akkor magának is kiderül. No Isten vele... Igaz, a nemzetiségekre számítok...

L. (Széles arcán mosoly húzódik el. Magában.) Ha neki kiderül... nekem is kiderül. (Arcza elborul.) De ha neki nem derül ki...? (Bus rezignációval.) Akkor nekem se derül ki soha...

* * *

A »B. H.« szerdai száma közli, hogy Tisza István gróf miniszterelnök Mamuzsich Lázár volt szabadkai polgármestert kegyesen fogadta.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Pénteken: Mária bátyja.

Szombaton: Cornevillei harangok.

Vasárnap: A falu rossza.

A VASGYÁROS.

Tegnap este került színre Ohnetnek ez a kassó elcsépelet darabja, mely még mindig tud hatást kelteni. A czimszerepet egy fiatal és majdnem egészen kezdő színész Szilágyi

Ivor játszotta, aki most végezte jeles oklevéllel az országos színművészeti akadémiát, utat tudott nyitni magának a közönség elismeréséhez. Sok jóval biztató tehetséggel fölfegyverkezve lépett a világot jelentő deszkákra. Nehéz feladatát, mely a legképzettebb színművészt is erős próbának teszi ki, ha nem is egészében, de részleteiben igazán szép sikerrel oldotta meg. Tekintve, hogy a vendégszereplés szerződés czéljából történt, kötelességünknek tartjuk leplezetlenül elmondani véleményünket. Szép alaku, rokonszenves megjelenésű fiatal ember. Hangja kellemesen cseng. De mozdulataiban néha még nagyon is — iskolás. Azonban nagy érdeme, hogy mindig a természetességre törekedik és hogy, amit sajnos nagyon kevés színésztől mondhatunk el — tud *beszélni*. Mi úgy gondoljuk, hogy inkább a fiatalabb koru szerelmes szerepek felelőnek meg — képességeinek és egyéniségének. Szerződése határozott új erény volna társulatunkra nézve. Clairet *Olasz Klára* játszotta meglepő értelmességgel és nagy hatással. Ennek a fiatal művésznőnek napról-napra erősödik a tudása és tehetsége, melynek révén nemrég olyan osztatlan sikert aratott.

Az előadás keretében láttuk először szerepelni *Gyulai Zsigát* is, aki jó színésznek ígérkezik, de ez a szerep mintha nem felelt volna meg neki.

Sok kifogásolni való akadt az egész előadáson, de mégis dicsőretilt említhetjük: *Sziágyi Bertát*, *Simon Mariskát*, *Szabados Gimit*, *Csiszér Sárkát*, *Németh Jánost* és *Csiszér Kálmánt*.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 26-ára borús ködös hűvös időjárás várható elvélve csapadékkal.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Ma kőszáru igen kedvtelen volt és néhány ezer mm buza kelt csak el változatlan áron.

Rozs, árpa, zab, tengert szintén változatlan nyugodt volt.

Ma lanyha volt a határidő-üzlet is és csekély forgalom mellett az árak néhány fillérrel estek.

	Kezdeti	Változás
Buza okt.-re	771	770—769
Buza	—	—
Buza ápr. 1904	—	—
Rozs okt.-re	669	668—667
Rozs	—	—
Rozs áprilisra	—	—
Zab okt.-re	551	550—549
Zab	—	—
Zab áprilisra	—	—
Tengeri okt.-re	—	—
Tengeri	—	—
Tengeri máj. 1904	520	519—518
Repce	—	—
Repce aug.	11.80	11.80—11.90

Felelős szerkesztő:

VAJDA JÓZSEF

Önkéntes árverszi hirdetmény.

Neumann Simonné szül. Vojnics Borbála valamint Rohonczy Lőrincz, Rohonczy Szilárdka férj. Vojnits Sándorné

és Rohonczy Elemér közös tulajdonát képező és a szabadkai 11500. sz. tkvi betétben felvett 527. hrsz. I. kör (Nemzeti szálloda mögött) 274 □ ölnyi építőhely, valamint ugyanezen tkvi betétben 7497/2 és 7499/1 hrsz. szegedi szőlőben (a vasuti teherpályaudvar mellett) levő 1497 □ ölnyi szőlőterület a rajta levő lakházzal együtt nyilvános önkéntes árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Ezen árverés megtartására határnapul 1903. évi december hó 6-ik napjának délelőtt 10 órája tüzetik ki, Szabadkán I. kör Szerdahelyi-utca 11. szám alatti házhelyre.

Kikiáltási ár a házhelyre 10.000 kor. a szőlőre 4200 kor., de ezen ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatnak. Jogában áll azonban bármelyik tulajdonosnak szinten részt venni az árverésen, s amennyiben az árverezők által megajánlott legmagasabb vételárt valamelyik társtulajdonos is megadja az elsőbbség a társtulajdonost illeti meg.

Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt tulajdonosok megbizótja kezeihez, aki az árverést vezetni fogja a kikiáltási ár 10%-át vagyis a házhelyre 1000 kort, a szőlőre 240 kort készpénzben bánatpénzül letenni.

A megtartandó árverés ellen oskias utóajánlatot lehet a megbizottnál beadni és pedig az árverés határnapjától számítandó 8 napon belül és a leütött vételárnál legalább 10%-kal magasabb vételárra kell ígéretet tenni.

Ha az árverés ellen 8 nap alatt ily utóajánlat nem adatnék be, az árverési vevő részére a társtulajdonosok a végleges szerződést további 8 nap alatt a vételár hátralék lefizetése ellenében kiadni tartoznak. A birtok is ezen időben fog a vevőnek átadatni.

Az eladás tehermentes és az átíratási költségeket az eladók viselik, az adás-vétel utáni illetekeket azonban kizárólag a vevő tartozik fizetni.

Ha az árverési vevő fizetési kötelezettségének eleget nem tesz, bánatpénzét teljesen elveszti.

Van szerencsém t. cz. szives tudomására hozni, hogy több év óta fenálló szabó üzletemet a

női ruha elkészítésre

is kiterjesztettem, s e célra berendezett műhelyemben (Tompá-u. 296. »Vörös ökr« iskola mellett) elkészülnek — szakszerűleg — a legszebb női divat toillettek, angol kosztüm, díszes tavaszi és nyári ruhák stb. — Különös figyelmébe ajánlom a

női felső-kabátokat és

ANGOL RUHAKAT, melyek műhelyemben

férfi szabó munkások által készülnek. Remek állásért (Paletto, Spenzer vagy testhez álló) kezeskedem.

Barth Henrik

férfi- és női szabó.

Eötvös-utca 60. szám, (Halpiacz.)

